

Redegjørelse av åpenhetsloven Brødrene Gudbrandsen AS

Innledning

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og gjelder primært for større virksomheter. Imidlertid er loven også relevant for mindre virksomheter som ikke direkte omfattes av lovverket, da større virksomheter vil kreve redegjørelser fra sine underleverandører. Ved å rapportere på Åpenhetsloven kan virksomheter styrke sitt omdømme, oppnå konkurransefortrinn, forbedre risikostyring, bygge tillit hos interessenter og være bedre forberedt på fremtidige lovkrav.

Se fullstendig lov her: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-06-18-99>

Formål

I henhold til §1 i Åpenhetsloven er lovens formål å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Videre skal loven sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger

Virksomheter har en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, som beskrevet i § 4 i Åpenhetsloven. Dette innebærer at de skal identifisere og vurdere potensielle eller faktiske negative konsekvenser for menneskerettigheter og arbeidsforhold knyttet til deres virksomhet, produkter og leverandørkjeder. Basert på vurderingene skal de iverksette nødvendige tiltak for å forhindre eller redusere skade, og følge opp resultatene av disse tiltakene. Virksomhetene må også kommunisere med berørte parter om hvordan negative konsekvenser håndteres og samarbeide om eventuell erstatning eller gjenoppretting der det er nødvendig.

Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og tilpasses virksomhetens størrelse og risikonivå.

Aktsomhetsvurdering

Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger

Virksomheter skal, i henhold til § 5 i Åpenhetsloven, offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene etter § 4 i Åpenhetsloven. Redegjørelsen skal inneholde:

- En beskrivelse av organisering, retningslinjer og rutiner for å håndtere negative konsekvenser for menneskerettigheter og arbeidsforhold.
- Opplysninger om faktiske og potensielle negative konsekvenser avdekket gjennom aktsomhetsvurderinger.
- Tiltak som er iverksatt eller planlagt for å håndtere disse konsekvensene, samt resultatene eller forventede resultater.

Redegjørelsen skal være lett tilgjengelig på selskapets nettside. Den må oppdateres årlig innen 30. juni og ved vesentlige endringer.

Prioritering av leverandører

Brødrene Gudbrandsen AS har gjennomført vurderinger av leverandører siden 2022, og vi har fulgt opp arbeidet videre siden. I det første året ble det gjort undersøkelser blant de 50 største leverandører hvorav de 10 største står for over 60 % av alle leverandørkostnader. I fjor ble det fokusert på et stort antall leverandører til sammen 542 hvorav 285 ble undersøkt. Antall leverandører som har god dokumentasjon og liten risiko utgjør over 200 virksomheter. Det ble ikke avdekket noen negative forhold. Gjennom analyse av noen av de gjenværende virksomheter ble det vurdert å følge opp noen virksomheter med nye undersøkelser framover.

Basert på et stort uttrekk forrige år, så har vi nå valgt å sette søkelys på et begrenset antall leverandører. Vi velger å kartlegge/revidere verdikjeden, og har i år valgt å sette søkelys på de 20 mest relevante og største målt i omsetning.

Metode

Vi benytter et digitalt system fra Copro Live AS for å samle informasjon om leverandørenes praksis og prosedyrer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Undersøkelsene av valgte leverandører gjennomføres ved utsendelse av digitalt spørreskjema. Mottatt dokumentasjon er grunnlag for analyse og risiko for eventuelle videre tiltak.

Egen virksomhet - organisering

Brødrene Gudbrandsen AS er et velrennomert entreprenørselskap med 75 års historie, som ligger ved Lena i Østre Toten. Vi utfører alle typer anleggsoppdrag, fra de små og private til de store, mer tekniske prosjektene. Vi er opptatt av å være en profesjonell samarbeidspartner som gir trygghet. Brødrene Gudbrandsen består i dag av 64 ansatte. Selskapet er del av et lite konsern på fire selskaper, og plikter fra 2022 å redegjøre i henhold til «Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter (Åpenhetsloven)». Vi er bevisst vårt sosiale ansvar og ønsker å bidra til en ansvarlig bygg- og anleggsbransje, og har nå startet arbeidet med å kartlegge vår virksomhet og leverandørkjede. Styret og daglig leder er ansvarlige for beslutninger knyttet til sosiale, økonomiske og miljømessige temaer, og har det overordnede ansvaret i arbeidet med Åpenhetsloven.

Aktiviteter, varemerker, produkter og tjenester

Med mange års virksomhet har selskapet opparbeidet seg til å bli en betydningsfull maskinentreprenør i Østlandsområdet. En bedrift som gjennom små og store oppdrag har satt sitt preg på utviklingen. Vi er en bedrift som jobber for fremtiden.

Selskapet leverer innenfor følgende tjenester:

- Vann og avløp (VA) - selskapet besitter en kompetanse som gjør oss til en trygg og utviklende leverandør
- Anleggsgartner - selskapet leverer alle typer anleggsgartner tjenester, og bistår i prosjekteringen og gir veiledning.
- Gjenvinning - selskapet har kunnskap og utstyr for å håndtere gjenvinning på en forsvarlig og miljøvennlig måte.
- Transport - selskapet disponerer en utstyrspark som kan løse de fleste transportutfordringer fra transport av masser til større spesialoppdrag.
- Graving - selskapet utfører gravearbeider og bistår i alle faser med leveranse til fra små til store offentlige prosjekter.
- Masser - selskapet tilbyr salg og levering av flere typer masser til store og små prosjekter. Masse skal bidra til et godt og bærekraftig grunnlag for hele prosjektet.

Forankret arbeid med åpenhetsloven

Ifølge Åpenhetsloven er det et mål å følge Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) sin veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Denne prosessen innebærer følgende punkter:

- Forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer.
- Kartlegge og vurdere faktiske og mulige negative påvirkninger for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, som virksomheten enten har forårsaket eller bidratt til. Direkte i egen forretningsvirksomhet eller gjennom leverandørkjeder og forretningspartnere.
- Iverksette tiltak for å stoppe, begrense eller forebygge eventuelle funn.
- Følge opp gjennomføring og resultater av tiltak.
- Kommunisere til berørte interessenter hvordan tiltak og oppfølging er håndtert.

Vurderte risikoområder

Som entreprenørselskap i Norge er det strenge krav til både arbeidsforhold, HMS og arbeidsrett. Likevel kan det være elementer av usikkerhet forbundet med bruk av leverandører og underentreprenører. I de generelle vurderingene har vi benyttet oss av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin høyrisikoliste, Arbeidstilsynets vurderinger for HMS i bygg i anlegg, samt egne erfaringer og kunnskap. Vi har på generelt grunnlag identifisert hovedkategorier med størst mulig forhøyet risiko for brudd på Åpenhetslovens innhold i vår bransje.

Leverandørkjedene for enkelte bygg- og anleggsmaterialer er komplekse og gir begrenset sporbarhet og lite åpenhet. Dette øker risikonivået for brudd på menneskerettigheter og arbeidsforhold. Spesielt nedover i kjeden til utvinning og bearbeiding av råvarer.

Arbeidsforhold i bygg- og anleggsnæringen er kompleks og har ofte behov for spesialisert kunnskap. Det er og tidvis tøffe krav til fremdrift og økonomi, og bruken av innleie og underentreprenører kan være store. Dette kan medføre økt risiko for brudd på områder som arbeidstidsbestemmelser og HMS.

Vurdering av leverandørkjede - Vurderte risikoområder

Vi har igangsatt arbeidet med risikovurderinger i egen leverandørkjede. Selv med mange leverandører, har vi valgt å gå ut til flest mulig gjennom de siste tre år. Vi har hovedsakelig prioritert de som inngår i de identifiserte risikokategoriene. Disse valgene har blitt tatt etter en vurdering av sannsynlighet for og eventuell alvorlighetsgrad av negative påvirkninger.

Den generelle forhøyede risikoen i vår bransje er også gjeldende hos oss. Vi ser at de største leverandører er selskaper med god dokumentasjon på sitt arbeid på området. Likevel ser vi at vi har flere leverandører av betydelig størrelse, som vi foreløpig ikke har klart å finne tilstrekkelig dokumentasjon hos. Dette vil vi følge opp i tiden fremover.

Vurdering av risiko - funn og tiltak

Det viktigste funnet i våre undersøkelser, er at de aller fleste av våre leverandører er solide og seriøse selskaper. Selskaper som har god dokumentasjon tilgjengelig, både for egen virksomhet og for arbeidet med kontroll av leverandørkjeden. De aller fleste driver sine virksomheter i Norge.

Våre undersøkelser har så langt ikke avdekket faktiske negative påvirkninger på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, verken i eget selskap eller i vår leverandørkjede. Slike undersøkelser vil standardiseres og innpasses i vår organisasjon, og pågå kontinuerlig i tiden fremover.

Skulle vi avdekke faktiske eller potensielle negative konsekvenser i fremtiden, vil nødvendige tiltak bli i gang satt.

Fremtidige tiltak

Det utarbeides en risikoanalyse og handlingsplan for å følge opp i henhold til åpenhetsloven. Dette gjelder bl.a. overfor leverandører som ikke har respondert på undersøkelsen og/eller er av interesse for videre dokumentasjon.

-----000-----

Lena, 30.06.2025

Nils Olav Gudbrandsen
styreleder

Rolf Anders Faraas
styremedlem

Frode Tangsveen
daglig leder

Stian Gudbrandsen
styremedlem

Mona Elisabeth Gudbrandsen Reksten
styremedlem

Erik Gudbrandsen
styremedlem

Tove Beate Skjolddal Karlsen
styremedlem